

13. јануар 1941.

На овај дан у Цириху је умро четрдесетосмогодишњи Џемс Џојс услед запаљења плућне марамице. Чак и када се изузме Други светски рат, последње године његовог живота биле су тешке. Крхког здравља борио се са шизофренијом његове ћерке, синовљевом нестабилном каријером и неуспешним браком. `Премда не тако слеп као Хомер, и не тако прогнан као Данте, достигао је најнижу животну тачку`, пише Џојсов биограф .

Највише брига Џојсу је задавала Луција, водио ју ј

е од доктора ка докору тражећи трачак наде, јер није

желео да поверује у оно што су сви осим њега видели. Последњи на овој дугој листи био је доктор Карл Јунг, који је схватио да и отац и ћерка падају на дно реке, једно се дави а друго тоне. Књиге које је писао биле су генијалне и нико не може ни да посумња да је он био шизофреничар.

⋮

`Пошто сам написао књигу о дану, хтео сам да напишем књигу о ноћи... Од 1922. више сам живео у књигама него у реалности. Све изван књига било је непремостива тешкоћа, чак и оно мање битно као што је бријање...`

Оно што је Џојс у животу видео

било је лутање и несталност. Како се ближио рат његови пријатељи помогли су му да побегне у Цирих након непрекидних селидби из хотела у хотел. Често је помагало само пријатљество у тешким тренуцима очаја када је пио како би отерао угу. Једна анегдота из ових последњих дана говори како је одбио да иде кући са једне забаве: 'Хајде да плешемо, хајде.... Знаш да је ово последњи Божић'. Један стари пријатељ, психијатар, понудио је помоћ у лечењу Џојсове ћерке а онда позвао и оца на терапију у један ресторан где су се налазиле француске и енглеске трупе. У тренутку када су запевали

„Марсељезу“ Џојс се придружио а његов глас је задивио све присутне. „Цела сала певала је са Џојсом, да су напали Немци нико од њих не би приметио“.

Џојсов биограф каже да је овај писац приморао модерну књижевност да прими нови стил, нове субјекте, другачији карактер и сасвим нови језик. Такође каже да је овај писац који се суочавао са тешкоћама морао да се преда књигама у којима је добио нови живот,

прилику да се смеје.